

for Fjnderup Ladedør. Det forekommer mig, at den Slaa, som ved Forliget er sat for, at vi ikke mere skulle komme ind i uregelmæssige Tilstande, ikke er mere forsvarlig. Og naar det stiller sig saaledes, maa man til Trods for, at man principielt er imod at tømme Statskassen, hver Gang man er færdig her i Tinget, alligevel gaa noget paa Afford, med sine Principper og komme til den Afsluelse, at det under de forhaandenværende Omstændigheder dog ikke er værd, at der bliver alffor mange Penge tilbage i Statskassen, og at det alffaa kan være praktisk rigtigt at tage i hvert Fald en væsentlig Del deraf med ud til Befolkningen. Det har jo vist sig i tidligere Tider, at Pengene ligge mere trygt i Befolkningens Lommer end i vor Kællekasse. Men naar nu Sagen alffaa stiller sig saaledes, at der vistnok fra et Flertal her i Tinget er en Tilbøjelighed til at ville lade Pengene gaa tilbage til Befolkningen, gælder det selvfølgelig om at finde den bedst mulige Form for en saadan Tilbagelevering, saa at den falder netop paa de Steder, ude i Befolkningen, hvor der virkelig er Trang til Stede, og paa de Steder, hvor Pengene ere komne fra. Det Forslag, her er fremlagt, er ligesom i tidligere Aar motiveret ved, at Pengene skulle komme Landbruget til gode, og det har jeg ikke den mindste Smule imod. Jeg ønsker det danske Landbrug alt godt og skal være med til over alt, hvor jeg kan, at søge at fremhjælpe det. Jeg er klar over, at Landbruget er vort Lands væsentligste Næringskilde, og at vi ved at støtte dette og derved gøre det, saa levedygtigt og kraftigt som muligt, støtte vort Land i sin Helhed. Men ser man ret efter, er det dog ikke i strengeste Forstand Landbruget, Forslaget kommer til gode, idet det, som det foreligger, i det væsentligste kommer det store Hartkorn til gode, eftersom de Penge, der skulle uddeles herfra, ifølge Lovforslaget skulle gaa til Amtskommunerne, saa at de ville komme Landbruget til gode i Forhold til Størrelsen af Hartkornet. Nu er det jo saaledes, at man strides om, hvorvidt dette just er den tørre Plet, vi have herhjemme, og det kan man strides om. Jeg skal dog ikke komme langt ind paa dette, det er ikke min Opgave her, men jeg skal kun pege paa, at nu har Hartkornet — eller lad mig sige Landbruget, om de Herrer hellere ønske denne Betegnelse — i 2 paa hinanden følgende Aar faaet 600,000 Kr. hvert Aar, alffaa ialt 1,200,000 Kr. Det er dog ingen Klatskilling, som saaledes er tilfaldet det store Hartkorn, og det forekommer mig, at dermed kunde det store Hartkorn godt være hjulpet, i alt Fald

foreløbig. Hvad Købstæderne angaar, da have de i det samme Tidsrum faaet, det ene Aar 200,000 Kr., det andet: 265,000 Kr., alffaa i alt 465,000 Kr., og dermed kunde man ogsaa synes, at Købstadkommunerne kunde være hjulpet i nogen Tid. Om de Penge, som herfra gaa til Købstadkommunerne, gælder jo det samme som om de Penge, der gaa til Landkommunerne, nemlig, at de for den langt overvejende Del vedkommende tilfalde de store Statteydere og hjælpe dem til at faa Nedsættelse i deres Skatter. De smaa Statteydere ville ikke mærke nogen Lettelse. Jeg ved f. Eks. for Aarhus Vedkommende, at der har man faaet 10,000 Kr., og det vil, fordelt paa Aarhus Statteydere, blive en lille Lettelse for de store Statteydere, de ville kunne mærke det, — de største endda meget — men de smaa, som svare af det ganske lille Erhverv, mærke, saa vidt jeg opfatter det, næppe nogen Lettelse. Naar de store Statteydere saaledes faa en Lettelse, er det mere en Foræring, medens jeg derimod ser saaledes paa det, at den lille Statteyder betaler af sit eget Erhverv, af sit eget personlige Arbejde, af det Beløb, som er nødvendigt til hans eget og hans Families Behov. Den større Statteyder betaler en stor Sum, men ser man efter, hvorledes denne store Sum kommer til Stede, vil man finde, at den repræsenterer ikke hans personlige Arbejde, men samtlige hans Arbejders personlige Arbejde eller en Del deraf. Man vil se, at den større Statteyder staar som et Mellemed, der alffaa betaler en Stat til Kommunen, som egentlig, hvis Arbejds Udbytte var blevet rettelig fordelt, vilde være bleven udbetalt af Arbejderne. Den store Statteyder staar som et Mellemed, der udbetaler Penge, som kun flyde gennem hans Hænder uden egentlig at være hans egne. Der sker alffaa dette, at naar en større Sum Penge sendes tilbage til Kommunens Kasse, vil den store Statteyder faa nogle af disse Penge tilbage, og det vil saaledes være en slet og ret Foræring, idet disse Penge egentlig ikke ere erhvervede af ham selv, men af ham som Mellemed mellem Kommunen og hans Arbejdere. Saaledes er Forholdet efter min Opfattelse, og naardet er saaledes, forekommer det mig ogsaa, at disse Penge kunde anvendes paa en heldigere Maade end ved at lade de større Statteydere for Byrder, idet det dog ikke er dem, som trænge haardest.

Vi have stillet et Endringsforslag, som de Herrer maasse have gjort sig bekendt med. Vort Forslag gaar ud paa, at de Penge, som der her er Tale om, skulle tilfalde de fattiges Kasser eller, som man kalder det,